

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE

10 000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

KLASA: UP/I-351-03/17-02/30

URBROJ: 517-06-2-1-2-17-15

Zagreb, 27. rujna 2017.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike na temelju odredbe članka 84. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13 i 78/15) i odredbe članka 5. stavka 1. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, broj 61/14 i 3/17), povodom zahtjeva nositelja zahvata NOVI AGRAR d.o.o., Đakovština 3, Osijek, za procjenu utjecaja na okoliš građevina za intenzivni uzgoj svinja „Farma Klisa“ ukupnog kapaciteta 9 000 mjesta za tovljenike, Općina Erdut, Osječko-baranjska županija, donosi

N A C R T R J E Š E N J A

- I. Namjeravani zahvat – građevine za intenzivni uzgoj svinja „Farma Klisa“ na k.č.br. 2261/2, k.o. Bijelo Brdo, ukupnog kapaciteta 9 000 mjesta za tovljenike, Općina Erdut, Osječko-baranjska županija, nositelja zahvata NOVI AGRAR d.o.o., Đakovština 3, Osijek, temeljem studije o utjecaju na okoliš koju je izradio u travnju 2017. godine, a doradio u lipnju 2017. godine ovlaštenik Hrvatski centar za čistiju proizvodnju iz Zagreba – prihvatljiv je za okoliš, uz primjenu zakonom propisanih i ovim Rješenjem utvrđenih mjera zaštite okoliša (A) i provedbu programa praćenja stanja okoliša (B).**

A.1. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA TIJEKOM PRIPREME, GRAĐENJA I KORIŠTENJA

Opća mjera

1. U okviru izrade Glavnog projekta izraditi elaborat u kojem će biti prikazan način na koji su u Glavni projekt ugrađene mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša iz ovog Rješenja. Elaborat mora izraditi pravna osoba koja ima suglasnost za obavljanje odgovarajućih stručnih poslova zaštite okoliša, u suradnji s projektantom.

SASTAVNICE OKOLIŠA

Vode i tlo

1. Radne i manipulativne površine (pod prostora za odlaganje uginulih životinja, pod skladišta za neopasni otpad i dezinfekcijsku barijeru) na kojima može doći do rasipanja i istjecanja onečišćujućih tvari, izvesti vodonepropusno i redovito održavati.

2. Kanale gnojovke i sabirnu jamu za gnojovku izgraditi od vodonepropusnog materijala otpornog na amonijak i agresivne tvari iz gnojovke bez ispusta i preljeva u prirodni recipijent.
3. Temeljem ugovora o poslovnoj suradnji zbrinuti gnojovku na bioplinskom postrojenju ili na druge odgovarajuće načine.
4. Voditi evidenciju o zbrinjavanju gnojovke.
5. Otpadne vode iz dezinfekcijske barijere i sanitarne otpadne vode prikupljati zatvorenim sustavom odvodnje u vodonepropusne sabirne jame te predavati ovlaštenoj osobi.
6. Čiste oborinske vode s krovnih površina ispuštati na okolne zelene površine na lokaciji zahvata ili otvorene oborinske kanale na čestici.
7. Oborinske vode s parkirališnih površina preko cestovnog slivnika s taložnicom ispustiti u otvorene kanale na čestici farme.
8. Vodoopskrbu građevina zahvaćanjem podzemne vode iz zdenca projektirati i dimenzionirati na osnovi hidrogeoloških pokazatelja i analize vode. Glavni projekt mora sadržavati rješenje kojim će se za planiranu namjenu osigurati dovoljne količine zdravstveno ispravne vode. Vodoistražnim radovima analizirati utjecaj crpljenja planiranim kapacitetom i ako je potrebno, predvidjeti mjere za sprječavanje negativnog utjecaja na postojeće korisnike u okruženju.
9. Pri provođenju zdravstvenih i higijensko-sanitarnih mjera u proizvodnim objektima koristiti samo registrirana i dozvoljena sredstva uz nadzor nadležnog veterinarara.
10. Poslove dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije na farmi mora obavljati ovlaštena osoba.
11. Sustav za odvodnju, sabirne jame za gnojovku, spremnik za gnojovku i sabirne jame za otpadne vode ispitati na vodonepropusnost, strukturnu stabilnost i funkcionalnost nakon izgradnje te kontrolu ispravnosti obavljati svakih osam godina.
12. Tehnološke otpadne vode od pranja filtera u postrojenju za preradu vode prije ispuštanja u prijemnik pročišćavati u odgovarajućem uređaju.
13. Nadzirati i održavati sustav odvodnje u skladu s Planom rada i održavanja građevina za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

Zrak

14. U slučaju povećane emisije prašine tijekom građenja manipulativne površine prskati vodom.
15. Primjenjivati tehnike hranjenja kojima se upravlja količinom hranjivih tvari u stočnoj hrani te fazno hranjenje životinja, ovisno o fazama i stanju životinja, s nižom količinom sirovih proteina i ukupnog fosfora i dodatkom aminokiselina.

OPTEREĆENJE OKOLIŠA

Buka

16. Građevinske radove izvoditi malobučnim strojevima, uređajima i sredstvima za rad i transport.
17. Bučne radove organizirati na način da se obavljaju tijekom dnevnog razdoblja, a samo u izuzetnim slučajevima, tijekom noći.

Otpad

18. Otpad odvojeno skupljati i skladištiti.
19. Skladištiti vlastiti proizvedeni otpad na mjestu nastanka odvojeno po vrstama otpada u skladištu vlastitog proizvedenog otpada najduže do jedne godine od njegova nastanka.
20. Otpad skladištiti u primarnim spremnicima izrađenim od materijala otpornog na djelovanje otpada, označenim čitljivom oznakom koja sadrži podatke o nazivu posjednika otpada,

ključni broj i naziv otpada, datum početka skladištenja otpada, te u slučaju opasnog otpada, oznaku odgovarajućeg opasnog svojstva otpada.

21. Skladište otpada mora biti opremljeno prirodnom ventilacijom, podna površina lako periva i otporna na djelovanje otpada koji se skladišti, a skladište opasnog otpada mora biti pod stalnim nadzorom.
22. Medicinski otpad odvojeno skupljati na mjestu nastanka, zaključavati u ograđeno i odvojeno privremeno skladište te predavati ovlaštenoj osobi svakih 15 dana. Prostor skladišta mora biti nepropusne i otporne podne površine koja se lako čisti i dezinficira, osvijetljen i ventiliran te lako dostupan vozilima za skupljanje otpada.
23. Skladištenje zaraznog medicinskog otpada na temperaturi od +8 °C do +15 °C smije trajati najdulje osam dana.
24. Voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada za svaku vrstu otpada nakon svake nastale promjene, ažurno i potpuno te podatke čuvati 5 godina.
25. Podatke iz Očevidnika o nastanku i tijeku otpada dostavljati jednom godišnje Hrvatskoj agenciji za zaštitu okoliša i prirode sukladno posebnom propisu.
26. Otpad uz ispunjeni Prateći list predati osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom.

KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

27. Ukoliko se tijekom građevinskih radova naiđe na arheološki nalaz, obustaviti radove te o nalazu obavijestiti nadležno tijelo za zaštitu kulturne baštine.

NUSPROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA

28. Uginule životinje i ostale nusproizvode životinjskog podrijetla pohranjivati u odgovarajuće spremnike s uređajima za hlađenje, pravilno označavati i voditi dokumentaciju o predaji.
29. Do predaje ovlaštenoj osobi uginule životinje i ostale nusproizvode životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi držati u kontejneru s mogućnošću hlađenja.

A.2. MJERE ZAŠTITE U SLUČAJU NEKONTROLIRANOG DOGAĐAJA

1. Izraditi Operativni plan mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda.
2. U slučaju propuštanja spremnika za gnojovku, kanala i sabirne jame, isprazniti ih i sanirati propuštanje.
3. Evakuacijska putove i pristupe vatrogasnim vozilima održavati slobodnim i propisno ih označiti.
4. U slučaju izbijanja bolesti životinja pozvati nadležnu veterinarsku službu koja će propisati mjere daljnjeg postupanja.

A.3. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA NAKON PRESTANKA KORIŠTENJA

1. Rastaviti opremu i građevine sukladno Planu razgradnje postrojenja i propisima koji u vrijeme prestanka korištenja ili uklanjanja postrojenja budu na snazi.
2. Unaprijed odrediti odgovarajući prostor na kojoj će se odvojeno skupljati i privremeno skladištiti nastali otpad te otpad predati ovlaštenoj osobi.
3. Nakon prestanka korištenja zdenca vodonepropusnom ispunom zatvoriti zdenac kako ne bi došlo do onečišćenja vodonosnika.

B. PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA

Vode

1. Dva puta godišnje ispitivati jesu li koncentracije onečišćujućih tvari u tehnološkim otpadnim vodama od ispiranja filtra prije ispuštanja u kanal u skladu s propisanim graničnim vrijednostima emisija za ispuštanje u površinske vode.

Buka

2. Nakon puštanja postrojenja u rad provesti mjerenje buke na referentnim točkama imisije. Ako izmjerene vrijednosti buke na referentnim točkama, koje će odrediti ovlaštena osoba za mjerenje buke, pokažu prekoračenje dozvoljenih vrijednosti, poduzeti dodatne mjere smanjenja buke, kako bi se utjecaj buke koja se širi na okoliš s lokacije postrojenja sveo na dopuštenu razinu. Slijedeća mjerenja provoditi pri izmjeni dominantnih izvora buke.

II. Nositelj zahvata, NOVI AGRAR d.o.o., Đakovština 3, Osijek, dužan je osigurati provedbu mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša kako je to određeno ovim rješenjem.

III. Rezultate praćenja stanja okoliša nositelj zahvata, NOVI AGRAR d.o.o., Đakovština 3, Osijek, je obvezan dostavljati Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu na propisani način i u propisanim rokovima sukladno posebnom propisu kojim je uređena dostava podataka u informacijski sustav.

IV. Nositelj zahvata, NOVI AGRAR d.o.o., Đakovština 3, Osijek, podmiruje sve troškove u postupku procjene utjecaja na okoliš zahvata iz točke I. izreke ovog rješenja. O troškovima ovog postupka odlučit će se posebnim rješenjem koje prileži u spisu predmeta.

V. Ovo rješenje prestaje važiti ako u roku od dvije godine od dana izvršnosti rješenja nositelj zahvata, NOVI AGRAR d.o.o., Đakovština 3, Osijek, ne podnese zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole odnosno drugog akta sukladno posebnom zakonu. Važenje ovog rješenja, na zahtjev nositelja zahvata, NOVI AGRAR d.o.o., Đakovština 3, Osijek, može se jednom produžiti na još dvije godine uz uvjet da se nisu promijenili uvjeti utvrđeni ovim rješenjem.

VI. Ovo rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva.

VII. Sastavni dio ovog Rješenja su sljedeći grafički prilozi:

- Prilog 1. Topografska karta šireg područja
- Prilog 2. Situacija planiranog zahvata

O b r a z l o ž e n j e

Nositelj zahvata, NOVI AGRAR d.o.o., Đakovština 3, Osijek, podnio je Ministarstvu zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) 5. travnja 2017. godine zahtjev za procjenu utjecaja na okoliš građevina za intenzivni uzgoj svinja „Farma Klisa“ ukupnog

kapaciteta 9 000 mjesta za tovljenike, Općina Erdut, Osječko-baranjska županija. U zahtjevu su navedeni svi podaci i priloženi svi dokumenti i dokazi sukladno odredbama članka 80. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša (dalje u tekstu: Zakon), te članka 8. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (dalje u tekstu: Uredba), kao što su:

- Potvrda Upravnog odjela za prostorno planiranje, zaštitu okoliša i prirode Osječko-baranjske županije (KLASA: 350-02/17-01/1; URBROJ: 2158/1-01-14/01-17-02 od 20. ožujka 2017. godine) o usklađenosti zahvata s prostorno-planskom dokumentacijom.
- Rješenje Uprave za zaštitu prirode Ministarstva (KLASA: UP/I-612-07/17-60/59; URBROJ: 517-07-1-1-2-17-4 od 29. ožujka 2017. godine) da je planirani zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu.
- Studija o utjecaju na okoliš (dalje u tekstu: Studija), koju je izradio ovlaštenik Hrvatski centar za čistiju proizvodnju iz Zagreba, kojem je Ministarstvo izdalo Rješenje za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša: Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš (KLASA: UP/I 351-02/14-08/64; URBROJ: 517-06-2-1-1-14-2 od 29. svibnja 2014. godine). Studija je izrađena u travnju, a dopunjena u lipnju 2017. Voditelj izrade Studije je Dražen Šoštarec, dipl.ing.kem.teh.

O zahtjevu nositelja zahvata za pokretanjem postupka procjene utjecaja na okoliš, sukladno članku 80. stavku 3. Zakona i članku 8. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08), na internetskim stranicama Ministarstva objavljena je 12. svibnja 2017. godine **informacija o zahtjevu** (KLASA: UP/I-351-03/17-02/30; URBROJ: 517-06-2-1-2-17-2 od 10. svibnja 2017.).

Odluka o imenovanju savjetodavnog stručnog povjerenstva u postupku procjene utjecaja na okoliš (dalje u tekstu: Povjerenstvo) donesena je temeljem članka 87. stavaka 1., 4. i 5. Zakona o zaštiti okoliša 26. svibnja 2017. godine (KLASA: UP/I-351-03/17-02/30; URBROJ: 517-06-2-1-2-17-4).

Povjerenstvo je održalo dvije sjednice. Na **prvoj sjednici** održanoj 8. lipnja 2017. godine u Osijeku, Povjerenstvo je utvrdilo da je Studija, u svojim bitnim elementima, stručno utemeljena i izrađena u skladu s propisima, te predložilo da se Studija dopuni u skladu s primjedbama članova Povjerenstva te da se nakon dorade i suglasnosti članova na istu uputi na javnu raspravu.

Ministarstvo je 30. lipnja 2017. godine donijelo Odluku o upućivanju Studije na javnu raspravu (KLASA: UP/I-351-03/17-02/30; URBROJ: 517-06-2-1-2-17-9), a zamolbom za pravnu pomoć (KLASA: UP/I-351-03/17-02/30, URBROJ: 517-06-2-1-2-17-10 od 30. lipnja 2017. godine) povjerilo je koordinaciju (osiguranje i provedbu) javne rasprave Upravnom odjelu za prostorno planiranje, zaštitu okoliša i prirode Osječko-baranjske županije. **Javna rasprava** provedena je u skladu sa člankom 162. stavka 2. Zakona u razdoblju od 21. srpnja do 21. kolovoza 2017. godine u službenim prostorijama Općine Erdut, Bana Josipa Jelačića 4, Dalj. Obavijest o javnoj raspravi objavljena je 12. srpnja 2017. godine u dnevnom listu „Glas Slavonije“, te na internetskim stranicama i oglasnim pločama Osječko-baranjske županije i Općine Erdut. U sklopu javne rasprave održano je javno izlaganje 26. srpnja 2017. godine u službenim prostorijama Općine Erdut, Bana Josipa Jelačića 4, Dalj. Prema izvješću Upravnog odjela za prostorno planiranje, zaštitu okoliša i prirode Osječko-baranjske županije o održanoj javnoj raspravi (KLASA: 351-03/17-06/3; URBROJ: 2158/1-01-14/07-17-6 od 29. kolovoza 2017. godine), tijekom javnog uvida nisu zaprimljene ni pisane primjedbe, mišljenja te prijedlozi javnosti i zainteresirane javnosti niti su u knjige primjedaba koje su bile izložene uz dokumentaciju upisane primjedbe, mišljenja ili prijedlozi.

Povjerenstvo je na **drugoj sjednici** održanoj 8. rujna 2017. godine u Zagrebu razmotrilo Izvješće o provedenoj javnoj raspravi te u skladu s člancima 14. i 16. Uredbe donijelo Mišljenje o prihvatljivosti zahvata kojim je ocijenilo predmetni zahvat prihvatljivim za okoliš i predložilo mjere zaštite okoliša te program praćenja stanja okoliša.

Prihvatljivost zahvata obrazložena je na sljedeći način: Lokacija zahvata nalazi se u Osječko-baranjskoj županiji, na području Općine Erdut, na k.č. 2261/2 k.o. Bijelo Brdo. Na predmetnoj čestici postoji ekonomsko dvorište ratarskog centra PC Klisa u sklopu kojeg su gospodarske građevine, pripadne manipulativne površine i infrastrukturni objekti. Postojeće građevine su djelom devastirane, a djelom u funkciji skladišta i parkirališta poljoprivredne mehanizacije. Teren je ravan te nema zapreka za nesmetan pristup građevinskih strojeva i ljudi. Pristup predmetnoj čestici osiguran je s jugoistočne strane, preko nerazvrstane ceste, Put ekonomija Klisa (k.č. 2585 k.o. Bijelo Brdo). Građevine farme bit će smještene u središnjem djelu građevinske čestice. Sve građevine, osim infrastrukturnih, bit će udaljene minimalno 5 m od granice čestice. Građevine za smještaj životinja bit će 200 m udaljene od državne ceste D2 (k.č. 3781 k.o. Tenja) koja prolazi jugozapadno od čestice planiranog zahvata.

Zahvatom je planirana izgradnja pet proizvodnih objekata (tovilišta), upravne zgrade, centralne kuhinje, zdenca, prerade vode i vodospreme, taložnika otpadne vode iz postrojenja za preradu vode, agregata, elektroprostorije (rasklopište), toplinske podstanice, hladene komore za uginule životinje, skladišta opasnog otpada, skladišta neopasnog otpada, dezinfekcijskih barijera, sabirne jame gnojovke, sabirnih jama za otpadne vode, internih cesta, manipulativnih površina i ograde.

Pri ulasku u toviliste prasadi bit će u prosjeku bit će teška oko 28 kg i stara oko 70 dana, a ciljana završna težina svinja na izlazu bit će 110 kg. Punjenje farme provodit će se sukcesivno, u jednakim vremenskim razmacima, kako bi se proizvodnja odvijala kontinuirano tijekom cijele godine. Planirano je 13 tjednih grupa prasadi. Prilikom punjenja svakog pojedinog odjeljka, ostavit će se jedan prazan boks, metalnom pregradom podijeljen u dva dijela, za izdvajanje slabije i bolesne prasadi tijekom tova. Predviđena je automatizirana tekuća hranidba životinja. Svaki odjeljak ima posebno upravljanje hranidbom koja se podešava ovisno o starosti životinja. Napajanje životinja bit će po volji. U svakom boksu nalazit će se minimalno četiri automatske pojilice. Predviđena je umjetna ventilacija. Vertikalni aksijalni ventilatori izvlačit će zrak iz objekta i stvarati podtlak u proizvodnom dijelu te uvlačiti zrak kroz zidne klapne. Za zagrijavanje proizvodnih objekata koristit će se toplinska energija proizvedena na susjednom bioplinskom postrojenju. Životinje bit će se na farmi držati na potpuno rešetkastom podu. Gnojovka pomiješana s vodom od pranja objekata bit će se zadržavati u kanalima ispod rešetkastog poda. Otvaranjem čepova na ispustima gnojovka bit će se cijevima transportirati do sabirne jame odakle bit će se pumpama prepumpavati u vodonepropusnu sabirnu jamu na lokaciji bioplinskog postrojenja. Nakon svakog proizvodnog turnusa i pražnjenja objekta, odjeljci bit će se čistiti vodom iz visokotlačnih uređaja. Dezinfekcija odjeljka obavljat bit će se 48 h prije ulaska životinja odabranim biorazgradivim dezinfekcijskim sredstvom. Na farmi bit će se redovito provoditi sve potrebne veterinarsko-sanitarne mjere.

Voda za potrebe farme zahvaćat bit će se iz vlastitog zdenca na lokaciji farme te bit će se nakon obrade u postrojenju za preradu vode skladištiti u vodospremniku. Na farmi bit će se voda koristiti za napajanje životinja, pranje proizvodnih objekata, za potrebe zaposlenika te u slučaju potrebe, za sustav zaštite od požara (vanjska hidrantska mreža).

Farma bit će se priključiti na javnu elektroopskrbnu mrežu preko trafostanice na k.č. 2260/3 k.o. Bijelo Brdo prema uvjetima distributera. Na farmi bit će se instalirati dizelski agregat snage oko

200 kW kao alternativni izvor električne energije u slučaju prekida opskrbe u javnoj elektroenergetskoj mreži. Agregat će biti smješten u zasebnoj kućištu koje štiti od širenja buke i vibracija te onemogućava izlijevanje goriva u okoliš.

Uginule životinje na farmi privremeno će se skladištiti u nepropusnom kontejneru koji se nalazi u hladenoj prostoriji do +4 °C na izlazu s farme, da kamioni za odvoz uginulih životinja ne bi ulazili unutar kruga farme. Odvoz životinjskog otpada obavljat će ovlaštena osoba.

Neopasni otpad će se prikupljati odvojeno prema vrsti otpada u primarnim spremnicima za skladištenje otpada smještenima na vodonepropusnoj podlozi na ulazu u farmu. Skladište za opasni otpad bit će natkriveno i označeno natpisom „Skladište opasnog otpada“ s podacima o vrsti otpada koji se skladišti. Podna površina skladišta će biti nepropusna i otporna na djelovanje uskladištenog otpada. Skladište će imati prirodnu ventilaciju. Otpad će se skladištiti u spremnicima odvojeno po svojstvu i vrsti.

Kako bi se osigurala dezinfekcija kotača vozila i obuće, bit će izgrađene dezbarijere ispunjene vodenom otopinom dezinficijensa u propisanoj koncentraciji.

Na lokaciji farme planira se izgradnja vodonepropusnih sabirnih jama za gnojovku, sanitarne otpadne vode, otpadne vode iz dezinfekcijske barijere i otpadne vode od pranja prostora za odlaganje uginulih životinja. Otpadne vode nastale od ispiranja filtara postrojenja za preradu vode odvođene se u armiranobetonski taložnik, s ciljem obrade prije ispuštanja u prirodni prijemnik. Tehnološke otpadne vode od pranja pojedinih objekata, odnosno odjeljaka, nakon završenog turnusa proizvodnje ispuštat će se kroz rešetke u proizvodnim objektima i odvoditi zajedno s gnojovkom u vodonepropusnu sabirnu jamu odakle će se prepumpavati u bioplinско postrojenje.

Lokacija zahvata izvan je zona sanitarne zaštite crpilišta. Najbliže vodocrpilište „Dalj“ nalazi se na udaljenosti oko 11 km od planiranog zahvata. Prema karti opasnosti od poplava lokacija zahvata se ne nalazi na području izloženom plavljenju. Do negativnog utjecaja na podzemne vode tijekom gradnje zahvata može doći isključivo zbog neispravnog rukovanja mehanizacijom, opasnim otpadom i otpadnim vodama. Očekivane godišnje količine otpadnih voda na Farmi za tov svinja Klisa su: 300 m³ sanitarnih otpadnih voda, 20 m³ otpadnih voda iz dezbarijera (koristit će se biorazgradiva sredstva), 900 m³ tehnoloških otpadnih voda od pranja proizvodnih objekata i 1 500 m³ otpadnih voda od pranja filtera u postrojenju za preradu vode iz zdenca. Tehnološke otpadne vode od pranja objekata zbrinjavat će se zajedno s gnojovkom predajom bioplinском postrojenju koje se planira graditi na susjednoj čestici. Prostori za držanje životinja prat će se visokotlačnim peraćima bez korištenja kemijskih sredstava. Voda od pranja će se sakupljati u kanalima ispod objekata i iz sabirne jame prepumpavati u bioplinско postrojenje. Filteri postrojenja za preradu vode ispirat će se noću u protustrujnom načinu rada vodom iz zdenca bez upotrebe kemijskih sredstava. Otpadna voda od pranja filtera u postrojenju za preradu vode nakon prolaska kroz taložnicu i njezino pročišćavanje ispuštat će se u kanal uz sjeveroistočni rub lokacije. Za kanal u koji će se ispuštati otpadne vode od pranja filtera nema podataka o stanju voda, odnosno nije tipizirano vodno tijelo. U melioracijskom kanalu (recipijentu) nema stalne protoke pa se ispuštanje u navedeni melioracijski kanal može smatrati neizravnim ispuštanjem u podzemne vode. U skladu sa člankom 9. Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda („Narodne novine“, broj 80/13, 43/14, 27/15 i 3/16) ispuštanje pročišćenih otpadnih voda iz zahvata u podzemne vode iznimno je dopušteno samo neizravno i to u slučajevima kada je prijamnik tih voda toliko udaljen od mjesta zahvata odnosno mjesta ispuštanja da bi odvođenje pročišćenih otpadnih voda prouzročilo nesrazmjerne materijalne troškove u odnosu na ciljeve zaštite podzemnih voda te ako se dokaže da ispuštanje pročišćenih otpadnih voda u podzemne vode nema negativnog utjecaja na stanje podzemnih voda i vodnog okoliša. Pranjem filtera vodom iz zdenca bez upotrebe kemijskih sredstava i nakon

postupka pročišćavanja taloženjem, može se pretpostaviti da će otpadna voda od pranja filtera biti istih karakteristika kao i sirova voda iz zdenca. U kišnim razdobljima će uz procjeđivanje ovih otpadnih voda doći i do površinskog otjecanja te je u skladu s Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda potrebno postići granične vrijednosti pokazatelja koje su propisane za ispuštanje u površinske vode. Procijenjeno kemijsko stanje vodnog tijela Glavni Tenjski koji je spojen s kanalom u koji će se ispuštati pročišćene vode od pranja filtera nije dobro zbog koncentracija žive i njezinih spojeva koje otpadne vode od pranja filtera neće pogoršati. Gnojovku koja će nastajati na farmi za tov svinja zbrinut će se preradom na bioplinskom postrojenju u bioplin i digestat uz posjedovanje pisanih dokaza o zbrinjavanju. Procijenjeno je da će radom Farme za tov svinja Klisa godišnje nastajati 15 930 m³ gnojovke, odnosno oko 44 m³ gnojovke po danu. Volumen kanala ispod objekata (oko 4 000 m³) i volumen sabirne jame za gnojovku (180 m³) omogućava sakupljanje gnojovke 90 dana (jedan turnus) i predstavlja „sigurnosni spremnik“ u slučaju problema u radu bioplinskog postrojenja. U slučaju dužeg prekida u radu bioplinskog postrojenja gnojovka će se upuštati u lagunu za digestat bioplinskog postrojenja volumena 33 000 m³ i aplicirati na poljoprivredne površine. Za primjenu stajskog gnoja s Farme za tov svinja Klisa na poljoprivrednim površinama potrebno je osigurati dovoljno poljoprivrednih površina za primjenu gnoja do granične vrijednosti primjene dušika od 170 kg/ha dušika (N) u jednoj kalendarskoj godini. Zbrinjavanjem otpadnih voda temeljem ugovora s ovlaštenim osobama i zbrinjavanjem gnojovke preradom na bioplinskom postrojenju u bioplin i digestat te primjenom mjera zaštite okoliša propisanih u ovoj studiji, utjecaji zahvata na vode se smatraju prihvatljivima.

Na predmetnoj čestici nalazi se ekonomsko dvorište ratarskog centra PC Klisa u sklopu kojeg su gospodarske građevine, pripadne manipulativne površine i infrastrukturni objekti. Prenamjena poljoprivrednih površina dogodila se u prošlosti. Onečišćenje tla može se pojaviti uz prometne tokove na lokaciji zahvata, a izvan lokacije doprinijet će ukupnom onečišćenju tala uz prometnice. S obzirom na količinu provoza povezanih s radom farme navedeni utjecaj je mali. Utjecaj zahvata na tlo se procjenjuje prihvatljivim. Iako je tlo na samom mjestu izgradnje farme degradirano, na širem području lokacije zahvata također su prisutna tla pogodna za poljoprivrednu proizvodnju pa će ukupan utjecaj koji uključuje šire područje lokacije zahvata, biti prihvatljiv.

Za vrijeme izgradnje dolazi do emisija prašine u zrak kao posljedice građevinskih radova (iskopavanje, nasipavanje i drugo) i dizanja prašine s tla uslijed kretanja građevinskih strojeva i vozila. Emisija prašine zbog građevinskih radova na lokaciji varirat će ovisno od tipa i intenziteta građevinskih radova te meteoroloških čimbenika. Za vrijeme izvođenja radova pojavit će se povećana emisija ispušnih plinova iz radnih strojeva velike zapremine motora koji će raditi više sati na dan u kontinuitetu. Gospodarenjem gnojovkom u skladu s propisima te smanjenjem emisija metana uslijed smanjenja unutrašnje fermentacije kroz poboljšanu hranidbu mehaničkim i kemijskim tretmanima stočne hrane, farma će imati zanemariv utjecaja na klimatske promjene. Također, ocijenjeno je da klimatske promjene neće imati značajniji utjecaj na predmetni zahvat jer se nalazi izvan područja potencijalnog značajnog rizika od poplava.

Za vrijeme izgradnje može doći do pojave buke koju proizvode oprema i transportna sredstva na gradilištu. Uzimajući u obzir da se radi o izgradnji koja će se odvijati tijekom dana te da je utjecaj ograničenog vremenskog trajanja i prestaje po završetku aktivnosti na izgradnji, navedeni negativni utjecaj se smatra prihvatljivim. Očekivane razine buke koja će nastajati na farmi u najbližoj stambenoj zoni naselja udaljenoj oko 1,7 km od farme neće prekoračiti zakonski propisane dopuštene razine buke u prostoru.

Tijekom građenja proizvodnih i ostalih popratnih objekata nastajat će određene vrste opasnog i neopasnog **otpada**. Gospodarenjem otpadom sukladno propisima koji reguliraju gospodarenje pojedinim vrstama otpada ne očekuje se negativan utjecaj na okoliš. Za sve vrste otpada koji će nastajati tijekom proizvodnog procesa osigurat će se odvojeno prikupljanje nastalog otpada po vrstama te ugovaranje predaje ovlaštenim osobama uz vođenje propisane dokumentacije.

U naselju Klisa, oko 2 km jugoistočno od lokacije zahvata, nalazi se prapovijesni **arheološki lokalitet**. S obzirom na prirodu i udaljenost zahvata ne očekuju se značajniji utjecaji na arheološki lokalitet, ni tijekom izgradnje ni tijekom korištenja.

Uginule životinje i ostali **nusproizvodi životinjskog podrijetla** će se sakupljati u nepropusnom kontejneru koji se nalazi u hladenoj prostoriji na izlazu s farme. Preuzimati i odvoziti će ih ovlaštena osoba, najmanje dva puta tjedno, temeljem ugovora. Procjena je da će na farmi u godini dana nastati 40 t nusproizvoda životinjskog podrijetla. Gospodarenjem nusproizvodima životinjskog podrijetla sukladno Zakonu o veterinarstvu („Narodne novine“, broj 82/13 i 148/13) uz predaju otpada ovlaštenim osobama ne očekuje se negativni utjecaj na okoliš.

Mogući **nekontrolirani događaji** do kojih može doći tijekom izvođenja zahvata su: nekontrolirano izlivanje strojnih ulja ili goriva, otapala i boja u tlo, a potom i u podzemne vode tijekom dopreme i otpreme materijala, građenja i montaže, to jest korištenjem teretnih vozila i građevinske mehanizacije, a tijekom korištenja građevina: požar, pucanje pojedinih komponenata sustava za zbrinjavanje otpadnih voda i pojava bolesti. Kanali za gnojovku bit će vodonepropusni te će se na taj način spriječiti procjeđivanje. Primjenom mjera prevencije, mjera zaštite i sanacije uklanjanja posljedica nekontroliranog događaja, utjecaj zahvata na okoliš neće biti značajan.

Zahvat je planiran s namjerom dugoročnog rada. Shodno tome vremenski termin **prestanka rada** u ovom trenutku nije predviđen. Tijekom uklanjanja građevina mogu se javiti negativni utjecaji na okoliš uslijed uklanjanja (rušenja) čvrstih objekata (buka, prašina). Također će se javiti i otpad nastao kao posljedica rušenja.

Kod **određivanja mjera (A)**, što ih nositelj zahvata mora poduzimati, Ministarstvo se pridržavalo i načela predostrožnosti navedenih u članku 10. Zakona, koji nalaže da se razmotre i primjene mjere koje doprinose smanjivanju onečišćenja okoliša utvrđene propisima i odgovarajućim aktom.

- Opća mjera zaštite propisana je u skladu s člankom 69. stavkom 2. točkom 9. Zakona o gradnji („Narodne novine“, broj 153/13 i 20/17) i člankom 40. stavkom 2. točkom 2. Zakona o zaštiti okoliša.
- Mjere zaštite **voda i tla** se temelje na člancima 40., 63. i 68. Zakona o vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 130/11, 56/13 i 14/14) i člancima 9., 13. i 14. II. Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla („Narodne novine“, broj 60/17).
- Mjere zaštite **zraka** se temelje na člancima 9., 37. i 64. Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine“, broj 130/11, 47/14 i 61/17) i odredbama Uredbe o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora („Narodne novine“, broj 87/17).
- Mjere zaštite od **buke** se temelje na člancima 3., 4., 5. i 6. Zakona o zaštiti od buke („Narodne novine“, broj 30/09, 55/13, 153/13 i 41/16) i člancima 5. i 17. Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave („Narodne novine“, broj 145/04).

- Mjere **gospodarenja otpadom** se temelje na člancima 11., 44., 45. i 47. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj 94/13 i 73/17), člancima 9. i 33. Pravilnika o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj 23/14, 51/14, 121/15 i 132/15) i člancima 6. i 8. Pravilnika o gospodarenju medicinskim otpadom („Narodne novine“, broj 50/15).
- Mjera zaštite **kulturno-povijesne baštine** određena je u skladu s člankom 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, i 44/17).
- Mjere postupanja s **nusproizvodima životinjskog podrijetla** temelje se na članku 101. Zakona o veterinarstvu („Narodne novine“, broj 82/13 i 148/13).
- Mjere za ublažavanje posljedica mogućeg **nekontroliranog događaja** pojave temelje se na člancima 70. i 72. Zakona o vodama i članku 18. Zakona o veterinarstvu.
- Mjere zaštite nakon prestanka korištenja temelje se na Zakonu o gradnji, Pravilniku o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest („Narodne novine“, broj 69/16) i članku 44. Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Nositelja zahvata se člankom 142. stavkom 1. Zakona obvezuje na **praćenje stanja okoliša (B)** posredstvom stručnih i za to ovlaštenih osoba, koje provode mjerenja emisija i imisija, vode očevidnike, te dostavljaju podatke nadležnim tijelima, a obavezan je sukladno članku 142. stavku 6. istog Zakona osigurati i financijska sredstva za praćenje stanja okoliša.

- Program praćenja stanja **voda** utvrđen je temeljem odredbi članka 4. Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda („Narodne novine“, broj 80/13, 43/14, 27/15 i 3/16).
- Program praćenja **buke** utvrđen je temeljem odredbi članka 7. Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave.

Obveza nositelja zahvata pod točkom II. ovog Rješenja proizlazi iz odredbe članka 10. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša, kojim je utvrđeno da se radi izbjegavanja rizika i opasnosti po okoliš pri planiranju i izvođenju zahvata moraju primjenjivati utvrđene mjere zaštite okoliša.

Točka III. izreke ovog rješenja utemeljenja je na odredbama članka 142. stavka 2. Zakona.

Prema odredbi članka 85. stavka 5. Zakona nositelj zahvata podmiruje sve troškove u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš (točka IV. ovog rješenja).

Rok važenja ovog rješenja propisan je u skladu s člankom 92. stavkom 1. Zakona, dok je mogućnost produljenja važenja ovog rješenja propisana u skladu s člankom 92. stavkom 4. Zakona (točka V. ovog rješenja).

Obveza objave ovog rješenja na internetskim stranicama Ministarstva utvrđena je člankom 91. stavkom 2. Zakona (točka VI. ovog rješenja).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Osijeku, Trg A. Starčevića 7/II, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom

upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16).